

Antwoord

van Gedeputeerde Staten

op vragen van

G.A. de Vries (VVD)

(d.d. 4 maart 2019)

Nummer

3487

Onderwerp

Varend ontgassen

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Zoals u wellicht heeft vernomen heeft de VVD fractie Rotterdam een initiatiefvoorstel ingediend om varend ontgassen tegen te gaan. Wij weten dat de gedeputeerde Janssen en de toenmalig havenwethouder te Rotterdam zich samen sterk hebben gemaakt voor een verbod op varend ontgassen. Dit heeft er in geresulteerd dat in de provincie Zuid-Holland varend ontgassen verboden is. Daarmee was de provincie een koploper op dit onderwerp.

Het verbod is echter lastig te handhaven omdat er 'nog' op heterdaad ontgassing geconstateerd moet worden en schepen van Rijkswaterstaat hier de handhaving op moeten doen. Daarnaast is controle wat er met restladingen gedaan wordt via de administratie nog niet ingevoerd omdat er dan ook redelijkerwijs mogelijkheden moeten zijn om via de wal te ontgassen. In het gebied van Rijnmond en Krimpenerwaard, waar ontgassen veel plaatsvindt, zijn nog te weinig installaties waardoor afspraken met de binnenvaart, of zeevaart moeilijker te maken zijn. De VVD realiseert zich dat een landelijk en internationaal verbod goed zou zijn maar meer tijd vraagt. Vooruitlopend zouden wij toch naar een oplossing willen werken met meer installaties die als pilots gebruikt kunnen worden om uit te vinden wat de beste afhandelingswijze is, waarbij gemeten kan worden en aan normstelling gewerkt kan worden. En bij invoering van een landelijk of internationaal verbod meteen gehandhaafd kan worden.

1. *Bent u bekend met het initiatiefvoorstel van de VVD Rotterdam? De Rotterdamse wethouder Bonte heeft het enthousiast omarmd, doet u dat ook?*

Antwoord

Het thema varend ontgassen staat al jaren op de agenda van Gedeputeerde Staten. In 2014 hebben Gedeputeerde Staten een provinciaal verbod op varend ontgassen voor benzeen en benzeen houdende stoffen met meer dan 10% benzeen in de provinciale milieuverordening opgenomen. Dit verbod is per 1 januari 2015 voor benzeen van kracht geworden en per 1 januari 2016 uitgebreid voor benzeen houdende stoffen. Provinciale Staten zijn hierover per brief geïnformeerd (DOS-2009-0011117, d.d. 26 mei 2014).

Dit verbod heeft navolging gekregen in meerdere provincies. Deze provinciale verboden hebben er toe geleid dat de rijksoverheid ook aandacht is gaan besteden

aan varend ontgassen en in internationaal kader de noodzaak voor een internationaal verbod hebben geagendeerd.

In de toelichting op de Wijziging van de Provinciale milieuverordening Zuid-Holland (Voordracht aan Provinciale Staten, december 2014, nr. 6755) is uitvoerig beschreven wat het belang is van dit provinciale verbod en welke alternatieven voor ontgassen kunnen worden gerealiseerd.

De aanleiding voor het instellen van een provinciaal verbod is dat benzeen en benzeen houdende stoffen bewezen kankerverwekkend zijn. Vanwege het ontbreken van nationale wetgeving heeft de provincie hierin haar eigen verantwoordelijkheid genomen. De rijksoverheid is voornemens om stapsgewijs vanaf 2020 een landelijk verbod in te stellen. De inzet van GS is dat het provinciale verbod gehandhaafd blijft als blijkt dat het landelijke verbod minder vergaand is dan het provinciale verbod.

Veel van de aspecten die in het initiatiefvoorstel worden beschreven, worden op dit moment al onderzocht binnen de landelijke Taskforce varend ontgassen waar de provincie Zuid-Holland deel van uitmaakt. In de beantwoording van statenvragen van de PvdD (d.d. 6 april 2018, nr. 3381) is dit reeds aangegeven. Deze taskforce¹ is in 2018 opgericht om door een gezamenlijke inspanning medio 2020 het vernieuwde Scheepsafvalstoffenbesluit in Nederland te implementeren en daarmee de emissies van vluchtige organische stoffen, zoals benzeen en benzeen houdende mengsels, door ontgassen naar de open lucht te minimaliseren.

2. *Onderschrijft u dat het goed zou zijn om meer ontgassingsinstallaties in het gebied Rijnmond Krimpenerwaard te hebben en deze als pilots te gebruiken t.a.v. techniek en milieuvragen? Zo ja, wat kan de provincie daar concreet in betekenen o.a. via betrokken omgevingsdiensten? Zo nee, waarom niet.*

Antwoord

Zodra een ontvankelijke aanvraag voor een pilotproject of voor reeds bewezen ontgassingstechnieken wordt ingediend gaat de DCMR Milieudienst Rijnmond of één van de andere Zuid-Hollandse omgevingsdiensten aan de slag en kan er, als de aanvraag aan de gestelde eisen voldoet, een vergunning afgegeven worden. De DCMR is nadrukkelijk betrokken geweest bij het opstellen van een standaardformat voor de vergunningaanvraag en vergunningverlening voor pilotprojecten en bewezen ontgassingsinstallaties. Hierdoor ontstaat eenduidigheid, hoeft niet iedere omgevingsdienst het wiel opnieuw uit te vinden en kan het proces rond vergunningverlening snel worden doorlopen. De pilotprojecten moeten binnen de vigerende wet- en regelgeving plaatsvinden, mede vanwege veiligheids- en gezondheidsaspecten. Daarbij spant de provincie Zuid-Holland zich in om innovatieve technieken, zoals bij de varende ontgasinstallatie Don Quichot², mogelijk te maken.

---

¹ De Taskforce varend ontgassen wordt op dit moment voorgezeten door de heer Tekin, gedeputeerde provincie Noord-Holland. De taskforce bestaat verder uit vertegenwoordigers van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (waaronder ILenT en RWS), provincies, omgevingsdiensten, havenbedrijven en brancheorganisaties (voor o.a. dampverwerking, tankopslag, chemische en petroleum industrie)

² De Don Quichot is een varende ontgasinstallatie (gestationeerd in Rotterdam), die binnenvaartschepen op locatie kan bedienen. Mede door inzet van de provincie Zuid-Holland heeft de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILenT) een tijdelijke vergunning afgegeven.

Binnen de Taskforce varend ontgassen wordt op dit moment onderzocht op welke locaties het het meest efficiënt is om ontgassingsinstallaties te realiseren en wat de benodigde ontgassingscapaciteit moet zijn om een landelijk dekkende infrastructuur voor ontgassen te kunnen realiseren. Deze landelijk dekkende infrastructuur voor ontgassen is voor het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat één van de voorwaarden voor het van kracht worden van het landelijke verbod op varend ontgassen. De taskforce geeft hier veel prioriteit aan en overheden en branches werken samen om dit te realiseren. Vanwege de complexe situatie in het Rotterdamse havengebied is er een werkgroep met vertegenwoordigers van de provincie, de DCMR, de gemeente Rotterdam en het Havenbedrijf Rotterdam ingesteld. Deze werkgroep zal de aandachtspunten die door de gemeente Rotterdam zijn aangedragen middels het initiatiefvoorstel van de VVD Rotterdam, nader uitwerken. Een soortgelijke lokale aanpak wordt ook gehanteerd voor het Amsterdamse havengebied en dat heeft daar al positieve resultaten opgeleverd.

3. *Bent u bereid om met rederijen of koepelorganisaties in overleg te treden zodat via administratie van ladingen al meer controle op ontgassen kan plaatsvinden? Zo ja, op welke termijn? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

In juni 2016 is het "Handhavingsprotocol Varend Ontgassen, afsprakenkader handhaving" door de provincie opgesteld. Het doel van dit protocol is het stroomlijnen van de verschillende processen, het inzichtelijk maken wie welke taak en bevoegdheid in het handhavingproces heeft en het vastleggen van overdrachtmomenten (zoals het doorzetten van meldingen van derden naar landelijke operationele diensten). Dit handhavingsprotocol is leidend in de huidige handhavingsacties van de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten. Indien nodig zal dit protocol worden herzien op basis van het voorgenomen landelijke verbod.

Toezicht, handhaving en zelfregulering staan hoog op de agenda van de landelijke Taskforce varend ontgassen. Het inrichten van administratief toezicht maakt daar onderdeel van uit. Doel is om het toezicht goed, maar tegen zo laag mogelijke kosten voor overheid en bedrijfsleven te realiseren. De basis is het benutten van een vernieuwde losverklaring. Dit najaar start een informatie- en instructieprogramma om de binnenvaart, omgevingsdiensten en terminals vertrouwd te maken met de aangepaste losverklaring.

4. *Het is bij bewoners in Lekkerkerk (gemeente Krimpenerwaard) bekend dat er veel schepen op de Lek ontgassen. Het is te ruiken, te zien en te horen. De omgevingsdiensten zouden kunnen handhaven door meer controle vanaf de wal. Bent u bereid om een aantal controle acties vanaf de wal in te voeren? Kunt u naast RWS ook meer inzet van de waterpolitie vragen?*

Antwoord

Zoals in de beantwoording van vraag 3 is aangegeven is het "Handhavingsprotocol Varend Ontgassen, afsprakenkader handhaving" leidend in de huidige handhavingsacties van de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten. Om het verbod op varend ontgassen goed te kunnen handhaven is een samenwerking met landelijke uitvoeringsdiensten noodzakelijk. In aanloop naar het van kracht worden van het landelijke verbod op varend ontgassen krijgt deze samenwerking steeds meer vorm.

In de beantwoording van de statenvragen van de PvdD (d.d. 6 april 2018, nr. 3381) is aangegeven dat er via een uitgebreid netwerk van zogenaamde e-noses continue metingen langs de Zuid-Hollandse wateren plaatsvinden aan veranderingen in de luchtkwaliteit. Deze veranderingen kunnen duiden op mogelijke varende ontgassing. Meldingen op basis van de e-noses worden afgehandeld volgens het genoemde handhavingprotocol varende ontgassen. Op dit moment wordt er binnen de Taskforce varende ontgassen invulling gegeven aan de toezegging van de minister van Infrastructuur en Waterstaat om dit jaar thema-acties uit te voeren die gericht zijn op de handhaving van het ontgassingsverbod in dichtbevolkte gebieden. Dit verbod is gebaseerd op het ADN, een Europese overeenkomst voor het internationale vervoer van gevaarlijke stoffen over de binnenwateren. Het ADN is op 1 januari 2019 aangepast en omvat nu een verbod op het ontgassen van alle gevaarlijke stoffen rondom bruggen en sluizen en in dichtbevolkte gebieden. Het ADN is in Nederland geïmplementeerd via de Wet vervoer gevaarlijke stoffen (Wvgs). De implementatie van de aanscherping van het ADN in de Wvgs is op 1 juli 2019 afgerond en kan daarna direct worden gehandhaafd.

RWS, ILenT en de provincies Noord- en Zuid-Holland bereiden de thema-acties voor. Omgevingsdiensten, waaronder de Zuid-Hollandse, uitvoerende organisaties op rijksniveau en havendiensten zullen hier nauw bij betrokken worden. Het Zuid-Hollandse e-nose netwerk is een van de instrumenten die zal worden ingezet tijdens de uitvoering van de thema-acties. Wij hebben goede hoop dat hiermee een wenselijke stap in toezicht en handhaving kan worden gemaakt.

5. *Biedt de aanscherping van de ADN-wet t.a.v. giftige stoffen een extra handvat om te handhaven? Kunt u dit in provinciaal beleid opnemen?*

Antwoord

Het is niet nodig om hier voor Zuid-Holland nog aanvullend beleid op te formuleren: de aanscherping van het ADN per 1 januari 2019 is het uitgangspunt van de thema-acties die Zuid-Holland in samenwerking met de provincie Noord-Holland, de ILenT en RWS op dit moment aan het voorbereiden zijn. Zoals in antwoord op vraag 4 aangegeven, is het ADN in Nederland via de Wet vervoer gevaarlijke stoffen geïmplementeerd.

6. *Het is van belang dat er langs het hele traject Rijnmond Krimpenerwaard mogelijkheden zijn tot ontgassen. Meest logisch lijkt het om dit op plekken te doen waar schepen al voor een bepaalde tijd stilliggen. Dit kan bij laad- en losplekken maar zou ook bijvoorbeeld in de buurt van een sluis kunnen zijn waar toch al gewacht moet worden (bijvoorbeeld de sluis bij Utrecht) of bij een overnachtingshaven. Ook zou u uit e-nose gegevens kunnen nagaan waar het meest ontgast wordt. Kunt u aangeven wat geschikte locaties zouden kunnen zijn voor installaties mede op basis van de e-nose gegevens?*

Antwoord

Zie antwoord 2.

